

Информация за постигнатото през 2022 г.: Състояние на научноизследователската дейност

Във връзка с: Набиране на информация за Годишния доклад за състоянието и развитието на научните изследвания в научните организации и висшите училища

В отговор на: Писмо с изх. № 0901-39/ 12.05.2023 г. на Министъра на образованието и науката

1. Резюме с акценти на постигнатото през 2022 г.

ВУАРР разглежда провеждането на научни изследвания като един от основните приоритети в своя предмет на дейност, част от дейността на академичната общност на висшето училище за създаване на нови научни знания и научноприложни продукти, осигуряване на експертна и консултантска подкрепа, разработване на иновации и разпространение на научни резултати и др.

От друга страна, научноизследователската дейност се разглежда и във връзка с кариерното развитие на академичния състав на висшето училище, изискванията на критериалната система за акредитация и т.н.

Научноизследователската дейност се интегрира в образователния процес за повишаване на качеството на преподаване и обучение, както и включване в Европейското пространство на висше образование и Европейското научноизследователско пространство.

Стратегията за развитието на научноизследователската дейност във ВУАРР отразява от една страна националните и европейски приоритети за научни изследвания, а от друга - спецификата на ВУАРР и научния потенциал на академичния му състав. Приоритетните направления в научноизследователската и развойна дейност във ВУАРР са свързани с глобалните цели за устойчиво развитие, което е и акцент в новия Европейски университет ИНВЕСТ, в който ВУАРР е пълноправен член.

През 2022 г. работата на висшето училище отново бе насочена основно към изпълнение на дейностите по проектите INVEST и INVEST4EXCELLENCE.

Годишният отчет за НИД във ВУАРР за 2022 г. представя основни резултати от научноизследователска, консултантска и свързаните с тях дейности.

Основни източници на информация са: индивидуалните отчети на научнопреподавателския състав, отчетите на основни звена и катедри, INVEST & INVEST4EXCELLENCE Basecamp platforms и сайта на висшето училище.

Основни констатации:

През 2022 г. ВУАРР реализира своите дейности в съответствие с поетите ангажименти за участие в и развитие на Европейски университетски алианс ИНВЕСТ, и по-конкретно изпълнението на двата проекта: INVEST & INVEST4EXCELLENCE.

Освен това, за трета поредна година акцентът е поставен върху успешното извеждане на учебен процес в електронна среда от разстояние, свързано с повишаване на ангажираността на научнопреподавателския състав в Системата за електронно обучение на ВУАРР „Електронен университет“.

Тези факти обясняват отличното представяне по отношение на колективни участия и постигане на резултати по двата проекта и спада в публикационните и други дейности, отчитани на индивидуално ниво.

Повлияват се негативно положителни тенденции от предходната година по отношение на основните критерии за резултативност на научноизследователската дейност, определени в Системата за оценяване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав във ВУАРР като част от Системата за управление на качеството, а именно:

- Брой на публикациите на един преподавател;
- Брой на цитиранията;
- Регистрация и внедряване на разработки и полезни модели.

Запазват се положителните тенденции по отношение на:

- Оптимизиране и стабилизиране на академичния състав и дела на хабилитираните преподаватели, като специално внимание се отделя на качествените характеристики в двете акредитирани професионални направления: 3.7. Администрация и управление и 3.8. Икономика.

- Качеството и количеството на научни разработки на докторанти;
- Присъждане на престижни награди и отличия.

Установени са нови сътрудничества и осигуряване на възможности за осъществяване на дейностите в бъдеще, особено с работата по ново проектно предложение за продължаване на дейностите на Европейски университет INVEST.

Усилията на ръководството продължават да бъдат насочени към пълноценно развитие и финансиране на научна, научноприложна, иновационна, предприемаческа, експертна и други свързани дейности.

Специално внимание се обръща на популяризиране на резултатите от научноизследователската дейност във висшето училище.

2. Дейности, свързани с постигане на специфична цел 1. Осигуряване на висока квалификация и ефективно кариерно развитие на учените, основано на високо ниво на научните изследвания

През 2022 г. са обявени и реализирани конкурси за заемане на академични длъжности, както следва:

Обявени конкурси за заемане на академични длъжности:

Конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“, обявен в ДВ бр. 71 от 02.09.2022 г. Област на висше образование: 2. Хуманитарни науки Професионално направление: 2.1. Филология Научна специалност „Специализиран английски език“

Конкурси за заемане на академични длъжности (ДВ брой 83 от 18.10.2022 г. стр. 122): „Доцент“ област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.7. Администрация и управление – двама; област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика – двама;

„Професор“, област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.7. Администрация и управление – двама; област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика – двама,

Приключили конкурси за заемане на академични длъжности

Конкурс за “професор”: Област на висше образование: 3.Социални, стопански и правни науки; Професионално направление: 3.7.Администрация и управление; Научна специалност: „Управление на обществените поръчки“, обявен в ДВ бр.15 / 22.02.2022 г.

Конкурс за “професор”: Област на висше образование: 3.Социални, стопански и правни науки; Професионално направление: 3.7.Администрация и управление; Научна специалност: „Организация и управление извън сферата на материалното производство (стратегически и организационен мениджмънт)“, обявен в ДВ бр.15/ 22.02.2022 г.

Конкурс за “професор”: Област на висше образование: 3.Социални, стопански и правни науки; Професионално направление: 3.8.Икономика; Научна специалност: „Икономика и управление (туризъм)“, обявен в ДВ бр.6/ 21.01.2022 г.

През 2022 г. Висше училище по агробизнес и развитие на регионите продължава да работи усилено за разширяване сътрудничествата и обхвата на международната дейност, спазвайки принципа за географски баланс.

Във ВУАРР са създадени стандарти и се прилагат практики за обмен на преподаватели с други висши училища и организации за определени периоди на преподаване и научни изследвания. Проведеният обмен е с различни цели – стаж, обмяна на опит, специализации, участия в международни срещи, конференции, семинари, преподавателска и научна работа и др. Цялостната международна дейност на ВУАРР е насочена основно към създаване на условия за формиране на отворена академична система и приобщаване към Европейската академична общност.

Поддържането на контакти с образователни институции и осъщественият обмен създава възможност за повишаване квалификацията на преподавателите, обогатява тяхната информираност и популяризира дейността им. Благодарение на опита, натрупан от преподавателите по време на пребиваването им в други университети, се обогатява методиката на преподаване, постига се хармонизиране на учебните планове и програми с други висши училища от страната и в съответствие с европейските тенденции. Обменът на интелектуални ресурси на международно ниво и запознаването с чуждестранни модели на обучение и научноизследователска дейност повишава интереса на студентите към науката и знанието и качеството на обучение. ВУАРР осигурява за своите преподаватели множество възможности за международен обмен с цел обучение или практика, като продължава да развива тази дейност.

Значителен дял от международната мобилност на преподавателите се осъществява в рамките на програма Еразъм+. Висшето училище притежава разширена Еразъм харта, разкриваща нови възможности за сътрудничество и мобилност на преподаватели, администрация и студенти. Международната активност в рамките на тази програма се регламентира в Правилника за академичен обмен на студенти, преподаватели и преподавателски състав (<http://uard.bg/bg/pages/view/32>). На база на двустранни договори по програмата ежегодно се реализира изходяща мобилност на преподавателите на ВУАРР в чужбина и входяща мобилност на чуждестранни лектори. Като резултат от проведени мобилности се стига до разработване на съвместни научни проекти, публикуване на статии, създаване на учебни програми и планове, изнасяне на лекции и семинари, обмен на добри практики и др.

ВУАРР прави постоянни проучвания за възможностите за включване в международни университетски и бизнес мрежи, търсене на нови подходящи партньори за нови проекти и разширяване на дейностите с цел научни изследвания, организиране на съвместни конференции, публикационна дейност и др. За целта са разработени Правила за

разпознаване и признаване на чуждестранни партньори за академично сътрудничество (<http://uaid.bg/bg/pages/view/32>).

Извън Програма Еразъм+ ВУАРР работи активно по осъществяване на международни контакти и сключване на научни договори с висши училища от Русия, Украйна, Корея и др.

С включването на ВУАРР в Европейски университетски алианс „Иновации за регионална устойчивост“ и изпълнението на проект INVEST (<https://www.invest-alliance.eu/>) мобилността е допълнително насърчена.

Мобилност на персонала и преподавателския състав с цел преподаване и обучение по Програма Еразъм+: 37 бр.

ВУАРР работи активно за въвеждане на съвместни образователни бакалавърски, магистърски и докторски програми.

С изпълнението на проект INVEST ВУАРР отчита 10 съвместни бакалавърски специализации и 4 съвместни магистърски програми.

Екип на ВУАРР към момента работи по документацията за акредитация на съвместна магистърска програма „Мениджмънт в туризма“ с Университет „Св. Климент Охридски“, РСМакедония.

Проведени обучения съгласно Годишната програма за обучения на ВУАРР: Обучение за работа в Zoom, 09.02.2022м Обучение за работа в Електронен университет, 21.06.2022м Обучение в Електронен университет, 19.09.2022м Обучение за административния състав, 23.11.2022л На 11.10.2022 г. са проведени и онлайн обучения за работа в Системата за електронно обучение на ВУАРР "Електронен университет" в две части, както следва: за администратори и учебни отдели; за преподаватели, администратори и учебни отдели.

Отчетени са индивидуални участия, както и участия в събития, в които участва Центърът за развитие на кариерата към ВУАРР.

През 2022 г. в Центъра за професионална квалификация към ВУАРР и Центъра за професионално обучение към Интерколеж-С ООД са предлагани и организирани обучения с участието на научнопреподавателския състав на ВУАРР.

На сайта на ВУАРР са отразени и събития с участия на студенти, преподаватели и административен персонал.

За учебната 2022/2023 г. докторантите в докторска програма «Финанси и банково дело» са: Действащи за 2022/2023 г. – 12 бр., в т.ч. зачислени през 2022 г. – 4 бр.; Прекъснали – 1 бр.; Отчислени с право на защита – 1 бр.; Отчислени без право на защита – 1 бр.; Защитили през 2022 г. – 4 бр.

Докторантите отчитат публикационна активност, участия в конкурси (с отличия) и научни форуми, обучения, мобилности, проекти и др.

Работата и защитите на докторски дисертации са отразени на сайта на ВУАРР.

През 2022 г. е разработена *Процедура за одобрение, изпълнение и отчитане на изследователски проекти от Плана за НИД на ВУАРР във връзка с работата на INVEST Living Lab*, по която стартира работата по нови проектни предложения като приложение към Плана за НИД на ВУАРР.

ВУАРР въведе системата за проверка на плагиатство StrikePlagiarism и участва и в онлайн обучения, организирани от представителството в България.

3. Дейности, свързани с постигане на специфична цел 2. Повишаване на жизнения стандарт и на социалния статус на учените и специалистите, заети в научноизследователска дейност, посредством осигуряване на адекватно и съобразено с постигнатите резултати заплащане, както и на добри условия на труд

Политиката на ВУАРР се основава на тезата, че развитието на кадрите, повишаване на тяхната квалификация и компетентности гарантират успешното функциониране на висшето училище и качество на образователната услуга. Висше училище по агробизнес и развитие на регионите има трайно изградена практика за анализ на обезпечеността на учебния процес с преподавателски кадри, който е обвързан с конкретни мерки за развитие на академичния състав. Като се съобразява с нормативните изисквания, ВУАРР има ясни процедури за заемане на академични и научноизследователски длъжности и трайно изградена практика за анализ на обезпечеността на учебния процес с преподавателски кадри. Процедурите и учебният процес са обвързани с конкретни мерки за заемане на академични и научноизследователски длъжности. Мерките, които ръководството на висшето училище предприема в тази насока, водят до: създаване условия за приемственост и повишаване качеството на учебния процес; осъществяване на количествени и структурни промени; спазване на процедурните правила на действащата нормативна уредба.

ВУАРР следва ясна и обоснована политика за привличане и поддържане на преподавателски състав на високо професионално равнище, следване на прозрачни и справедливи процедури за наемане и условия на работа, насърчаване на усъвършенстването на квалификацията и професионалното развитие, вкл. специализации, мобилности, научни дейности и приложение на резултатите от научните изследвания в учебния процес, приложение на иновации в методите на преподаване и използване на възможностите на съвременните информационни и комуникационни технологии, процедури за заемане на академични длъжности в съответствие с нормативната уредба, система за атестиране на академичния състав, програма за финансово осигуряване, стимулиране, иновационна и публикационна активност и условия за образователен процес, фокусиран върху подготовката на студентите, и конкурентоспособна научноизследователска дейност.

Дейностите по професионалното развитие на членовете на академичния състав могат да бъдат обобщени в следната последователност: въвеждане в работата, професионална адаптация и наставничество; предметно-ориентирани дейности – семинари, свързани с научни изследвания, новости в професионалните приложения и др.; общи дейности – методическа и педагогическа подготовка; развитие на специфични умения – в областта на регионално развитие, агробизнес, чужди езици, информационни технологии и др.; курсове, специализации и обучения; участие в научни и образователни конференции, симпозиуми, сесии и семинари; обучение в докторантура, разработване на дисертации и хабилитиране; участие в разработката на вътрешни и външни проекти – развитие на лаборатории и кабинети, информационни и програмно-технически системи, образователни, научни и научно-приложни проекти; обмяна на опит, творчески отпуски, преквалификация или придобиване на нова квалификация и др.

Висше училище по агробизнес и развитие на регионите (ВУАРР) разполага с вътрешно-организационни и стратегически документи (<http://uard.bg/bg/pages/view/32>), регламентиращи условията, изискванията и реда за наемане и развитие на академичния състав. ВУАРР работи за осигуряване на приемственост на преподавателския състав, включително чрез обучаване на докторанти и специализанти, като стратегическите действия на ръководството са концентрирани в развитието на академичната кариера на

нехабилитирания състав. В тази връзка е акредитирана докторска програма „Финанси и банково дело“.

Системата за планиране и контролиране развитието на кадрите във ВУАРР (<http://uard.bg/bg/pages/view/32>) и тяхното хабилитиране има за цел да осигури постигането на високо качество на обучението чрез кариерно израстване и ефективна професионална реализация на преподавателския състав.

Стратегическият план за развитие и израстване на академичния състав на ВУАРР (<http://uard.bg/bg/pages/view/32>) е разработен в съответствие с основните тенденции за развитието и израстването на академичния състав във висшето училище. Той е съобразен с нормативната уредба и включва вътрешно развитие на академичния състав, развитие на системата за обучение на академичния състав и др. Създадена е организация и база за повишаване на професионалната квалификация на преподавателския състав и докторантите чрез организиране на курсове и обучения. Ежегодно се изготвя план-програма с предвидените обучения, курсове и семинари, в зависимост от потребностите на преподавателите и учебния процес.

Процедурите за заемане на академични длъжности са регламентирани в Правилник за прилагане на ЗРАС във ВУАРР (<http://uard.bg/bg/pages/view/32>), а последващият контрол върху резултатите от учебно-методическата и научноизследователска дейност на преподавателския състав се осъществява чрез периодични атестации, регламентирани в Правилник за атестиране на академичния състав, както и Системата за годишно планиране, отчитане и оценяване на научноизследователската дейност.

В информационните масиви на ВУАРР е архивирана и се поддържа пълна база данни с всички приключили процедури в рамките на висшето училище. Води се регистрационна книга с издадените свидетелства за академични длъжности. На официалната интернет страница на ВУАРР (<http://uard.bg/bg/pages/view/61>) е разработена и се поддържа публична база данни, която позволява да се проследят по години, както текущите, така и приключилите във ВУАРР процедури за академични длъжности. Достъпът до рецензиите и становищата на членовете на научните журита и резюмета от научните трудове на кандидатите е свободен.

Във връзка с функционирането на вътрешната система за оценяване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав, както и с изискванията на нормативната база, като съществен елемент на тази система е функциониращият във висшето училище механизъм за периодично атестиране на административния и академичния състав. Извършват се периодични атестации и се предприемат действия за подобряване на състоянието по поддържане и развитие на професионалната квалификация на административния и академичния състав съгласно Правилник за атестиране на академичния състав на ВУАРР и Правилник за атестиране на административния персонал на ВУАРР (<http://uard.bg/bg/pages/view/32>).

При атестирането на преподавателския състав се обсъжда приносът на оценявания преподавател в научната и преподавателската му дейност. Атестационната комисия поставя комплексна оценка, която обобщава резултатите от учебно-методичната и научноизследователската дейност, квалификацията, академичната етика и трудовата дисциплина, участието на атестираните в акредитацията и кандидатстудентската кампания, както и резултатите от проучване на студентското мнение.

Системата за атестиране е важен фактор за кариерното развитие на преподавателите и за повишаване на качеството на обучението и на научноизследователската дейност във висшето училище. Дейностите по професионалното развитие на членовете на академичния

състав се управляват като комплекс от взаимосвързани етапи от изграждането на професионалните компетенции на съответните лица. Въведена е система от стимули за академичния и административния състав в зависимост от степента на поддържане на качеството на обучението. Резултатите от прилагане на Системата от стимули за академичния и административния състав с цел поддържане на качеството на обучение са свързани с реализирането на: финансови стимули, обучения, мобилности, процедури по заемане на по-висока академична длъжност и др.

Анализът на данните показва, че атестацията като процедура, в съчетание с активните политики за обявяване на конкурси за заемане на академични длъжности, допринася за израстването и утвърждаването на академичния състав на ВУАРР.

Системата за формиране на работната заплата във ВУАРР е основен механизъм за стимулиране на академичния състав и поддържане на качеството на образователната и научноизследователската дейност във ВУАРР.

ВУАРР следва ясна политика за финансовото стимулиране на научните изследвания и творческите прояви.

Част от стимулите са свързани с участия в обучения, финансирани от висшето училище, участия в мобилности по Програма Еразъм+ и проект ИНВЕСТ.

В Правилника за устройството и дейността на ВУАРР е регламентирано връчването на почетни звания и отличия (<https://uard.bg/bg/pages/view/32>).

За 2022 г. връчените отличия са отразени на сайта на висшето училище.

През 2022 г. проект "INVEST" получи първа награда на конференцията UIIN - Университетска индустриална иновационна мрежа (<http://uard.bg/bg/news/view/920>).

Доктор на науките на ВУАРР бе обявен за най-добър млад учен на Украйна, октомври 2022 (<http://uard.bg/bg/news/view/948>).

Събитията са отразени на сайта на ВУАРР.

4. Дейности, свързани с за постигане на специфична цел 3. Повишаване на броя на учените до характерни за ЕС нива и балансираното им разпределение по възраст, пол, научни области и региони

Преподавателите на основен трудов договор във ВУАРР са с научни специалности и с квалификационен профил, които изцяло съответстват на образователния профил на ВУАРР и на учебното съдържание, включено в учебните програми и предлаганите специалности.

За периода 2017-2022 г. върху числеността, структурата и състава на преподавателския състав влияят няколко основни фактора:

1) Намаляване на броя на кандидат-студентите по общи за всички висши училища и независещи от висшето училище причини (след драстичното намаляване в предходния акредитационен период следва стабилизиране в броя на студентите в настоящия;

2) Оптимизиране на профила на преподавателския състав съобразно развитието на специалности, съобразени с профила на висшето училище;

2) Установената необходимост от оптимизация в полза на увеличаване на дела на хабилитираните преподаватели и балансиране на съотношението между млади и по-възрастни;

3) Установената необходимост от оптимизация за увеличаване на дела на преподавателите на ПОТД и намаляване на дела на преподавателите на ВТД;

4) Пандемията COVID-19 и преходът първо към електронно обучение от разстояние, а впоследствие – към хибридно и обратно към присъствено обучение;

5) Промените в нормативната уредба, касаещи заемането на академични длъжности и въвеждането на минимални наукометрични показатели на национално ниво и др.

6) Намаляване на средната годишна аудиторна натовареност и поддържането ѝ в размер под определения норматив.

7) Отразяват се и фактори свързани с демографската криза, жизнения стандарт и условията за задържане на младите хора в страната и тези за разгръщане на предприемаческия и иновационен потенциал на субектите.

ВУАРР успява да се справи с поставените предизвикателства и да постигне устойчивост на преподавателския състав, осигурен основно с преподаватели на ПОТД (с намаляването на броя на преподавателите на ВТД през април – май 2020 г. – породено от една страна от промените в ЗВО, а от друга – от въвеждането на извънредното положение по време на пандемията COVID-19 и обединяването на групите за извеждане на лекционни занятия за ВУАРР – Пловдив и филиалите в Русе и Велико Търново в условия на електронно обучение от разстояние).

В началото на 2023 г., след направен преглед в броя на студентите по специалности за последните шест години, Академичният съвет на ВУАРР взема решение за прием само в специалности, към които има устойчив интерес.

Ръководството на ВУАРР продължава да работи за запазване на положителните тенденции в развитието на преподавателския състав и дори тяхното подобряване в бъдеще.

Оптимизирането на състава е непрекъснато във фокуса на дейността на ВУАРР и е повлияно, както от политиката и стратегията на ВУ, така и от факторите и конюнктурата на образователния пазар.

Числеността на състава е съобразена с числеността на студентите и провеждането на качествен учебен процес. Съобразени са и изискванията на вътрешната нормативна уредба на висшето училище за годишна натовареност на преподавателския състав

ВУАРР обезпечава предлаганите образователните програми с хабилитирани преподаватели на първи основен трудов договор. Научният и професионалният профил на преподавателския състав на висшето училище е в съответствие с учебното съдържание в акредитираните професионални направления и профила на висшето училище.

Кадровата политика на ръководството на ВУАРР е насочена към:

1) Мотивиране на академичния състав за непрекъснато повишаване на квалификацията и научно израстване чрез: творчески отпуск за работа по дисертации и/или монографични изследвания; предсрочно атестиране при налични резултати; участие в курсове за чуждоезикова подготовка; намаляване на учебното натоварване; участие във форуми, съобразени с научните интереси; награди за преподаватели с висока публикационна активност и за атрактивно и иновативно обучение на студентите и т.н.;

2) Осигуряване на участия на международни форуми за подготовка и повишаване квалификацията на академичния състав;

3) Създаване на условия, чрез естественото постепенно, качествено и екипно развитие на научно-преподавателския състав на ВУАРР;

4) Привличане на ерудирани хабилитирани преподаватели с оглед на подобряване качеството на академичния състав на ВУАРР;

5) Строг контрол и отчетност за ефективността в работата на обслужващите звена: длъжностни характеристики, планове за работа, отчетност, оценка, диференцирано материално стимулиране;

6) Утвърждаване на академичната етика в отношенията между преподавателите, служителите и студентите във ВУАРР.

7) Осигуряване на възможности за участие в повече научни форуми, публикации с импакт фактор/импакт ранг и др.

8) Създаване на среда за разгръщане на иновационния и интелектуалния потенциал на преподавателите и студентите.

Кадровата политика на ръководството на ВУАРР е съобразена и с членството в Европейски университетски алианс „Иновации за регионална устойчивост“ – ИНВЕСТ. Това предостави нови възможности за развитие на академичния състав и за привличане на повече „входящи“ преподаватели от партниращите университети.

При стриктно спазване разпоредбите на ЗВО и ЗРАСРБ, в резултат на проведените конкурси за академични длъжности и активната политика на висшето училище по привличане на академични кадри в периода 2017-2022 г., както и предприетите мерки за оптимизиране на структурата на висшето училище и състава през 2020 г., за периода 2017-2022 г. настъпиха следните положителни промени:

- Увеличаване на дела на хабилитираните преподаватели – от 48,44% през 2017/2018 г. на 60,53% за 2021/2022 г.

- Намаляване на броя на преподавателите на ВТД – от 21 бр. за 2017/2018 г. до 4 бр. към 2021/2022 г.

- Привличане на асистенти с ОНС „доктор“ (увеличение от 1,56% до 21,05% за периода) и в процес на придобиване на ОНС „доктор“ (увеличение от 3,13% до 10,53%);

- Намаляване на дела на асистентите без ОНС „доктор“ / в процес на придобиване – от 42,19% до 7.89%.

- Задържане на средната възраст на преподавателския състав на ПОТД до 50 г.

Сравнение с предходния акредитационен период: Средната възраст на преподавателите на първи ОТД към 2012 г. е 55 г., а към началото на 2016 г. е 51,85 години.

- Балансиране на възрастовата структура на преподавателския състав на ПОТД в диапазона 36-65 г.

Показателят „възрастова структура на преподавателския състав“ не се разглежда еднозначно. Той има пряко отношение към по-нататъшното функциониране и развитие на ВУАРР за осигуряването му с качествен и балансиран академичен състав. Ориентира ръководството към предприемането на мерки за осигуряването и развитието на качествени преподаватели с по-ниска възраст. Спрямо качествените характеристики на обучението и научноизследователската работа, обаче, възрастовият признак не е определящ. За ефективността и ефикасността на тези процеси значими са научните и педагогическите постижения в резултат на изиявявани опит, умения и квалификация. Независимо от това разбиране, във ВУАРР периодично се следи за възрастовата структура на преподавателския състав. Общата картина на възрастовата структура на академичния състав е добра и очертава до голяма степен възможностите на висшето училище да разполага с балансиран и млад академичен състав не само в краткосрочен, но и в по-дългосрочен период.

- Друга положителна промяна във ВУАРР е намалението в преподавателския състав, привлечен на граждански договор, с над 30%.

В количествено отношение този преподавателски състав покрива напълно нуждите и осигурява качествено извеждане на учебния процес.

Освен това, в качествено отношение, се подобри и квалификационната структура, като значително се увеличи броят на преподавателите, водещи икономически и управленски дисциплини. Привлечени са и експерти от бизнеса.

5. Дейности, свързани с постигане на специфична цел 4. Развитие, поддържане и ефективно използване на модерна научна инфраструктура, балансирана по тематични области и региони, и осигуряване на необходим достъп до европейска и международна научна инфраструктура

Научноизследователските структури са пряко свързани с обучението на студенти и докторанти и научноизследователската работа в приоритетните за висшето училище направления съгласно Стратегията за развитие на НИД (<https://uaid.bg/bg/pages/view/32>) и членството в Европейски университетски алианс ИНБЕСТ (<https://www.invest-alliance.eu/en/Home/Texts?link=3-focal-points-and-fields-in-invest>).

В структурата на ВУАРП е включен Институт за регионални изследвания (ИРИЗ). ИРИЗ, който е основно звено на висшето училище, което обединява академичен състав за извършване на дългосрочна научноизследователска дейност съгласно чл. 26 б от ЗВО в направления, свързани с Глобалните цели за устойчиво развитие и фокус областите на Европейски университетски алианс ИНБЕСТ (<https://www.invest-alliance.eu/en/Home/Texts?link=3-focal-points-and-fields-in-invest>).

Изградените „живи лаборатории“ по проект ИНБЕСТ предоставят нови възможности за приложение на концепцията за „отворени“ иновации и обвързаност с обучението (<https://www.invest-alliance.eu/en/Home/Texts?link=7-living-labs>).

В акредитационния период са създадени нови лаборатории съобразно профила на висшето училище и нуждата от установяване на по-тясна връзка между научни изследвания и учебен процес.

6. Дейности, свързани с постигане на специфична цел 5. Устойчиво възстановяване на международните позиции на страната по количество и качество на международно видимата научна продукция

Висше училище по агробизнес и развитие на регионите насърчава научните изследвания с доказана обществена значимост и международно признание в следните насоки: създаване на условия за оптимално използване на научния потенциал на академичната общност и неговото укрепване в съответствие с приоритетите на страната и ВУАРП; финансовото стимулиране на научните изследвания и творческите прояви; създаване на условия за защита и реализация на научни и творчески продукти и подпомагане на разпространението им във всички области на обществения живот; организиране и провеждане на обучение за образователна и научна степен „доктор“; научно-приложни продукти за реалния сектор.

Наред с развитието и усъвършенстването на нормативната база през последните години ръководството провежда и активна международна дейност за разширяване на възможностите за включване на всеки преподавател в научни мрежи по съответните научни направления и дисциплини. ВУАРП е член на Вишеградска Асоциация на университетите (VUA: Vishegrad Universities Association) със седалище в Нитра, Словакия, на Европейската асоциация за професионално висше образование (EURASHE) със седалище в Брюксел и на Международната федерация на движенията за биологично земеделие (IFOAM).

Висшето училище е пълноправен партньор в Европейски университетски алианс „Иновации за регионална устойчивост“ – ИНБЕСТ (<https://www.invest-alliance.eu/bg>). От 1 октомври 2021 г. алиансът стартира научния проект Invest for Excellence in Regional

Sustainability INVEST4EXCELLENCE по програма Хоризонт 2020 с осигурено финансиране в размер на близо 2 млн. евро.

ВУАРР създава и развива добри условия, осигуряващи възможности за разнородни по своя характер публикации на академичния състав, както и подходяща организация за подкрепа на участията в научни прояви. Налице са подходящи условия и форми за разпространение на научноизследователските резултати от обществен, научен и приложен интерес. Основна роля в това отношение имат организираните научни прояви, публикациите и изданията на висшето училище, информацията на уебстраницата, участието в национални и международни форуми и др.

Насърчаването на публикационната активност е в съответствие с профила и нуждите на учебния процес, като се вземат предвид промени в учебните планове и програми и необходимостта от осигуряване на актуално учебно съдържание за учебния процес. Публикационната активност на преподавателския състав в последните години е с акцент към електронни учебници и мултимедийни помагала, с което напълно се осигурява обучението в електронна среда и дистанционна форма.

ВУАРР осигурява условия за разпространение в подходяща форма на изследователските резултати. ВУАРР финансира със собствени средства отпечатването на статии, участия в научни конференции и симпозиуми у нас и в чужбина, подпомага публикационната активност на своя академичен състав чрез включването в тематични мрежи на учени, публикуване на научни резултати в тематични издания и др.

ВУАРР следва строга политика за качествени публикации и продукции с регламентирани изисквания, условия, организация и отделни издания на висшето училище, чрез които се разпространяват научните изследвания на академичния състав.

Поради специализирания профил на висшето училище, голяма част от изследователската дейност на преподавателския състав е насочена към практико-приложни изследвания и разработки под формата на проучвания и научни доклади.

Постигнатото показва, че висшето училище е създадо и развива добри условия, осигуряващи възможности за разнородни по своя характер публикации на академичния състав, както и подходяща организация за подкрепа на участията в научни прояви.

Във ВУАРР са създадени подходящи условия и форми за разпространение на научноизследователските резултати от обществен, научен и приложен интерес. Основна роля в това отношение имат организираните научни прояви, публикациите и изданията на висшето училище, информацията на уебстраницата на ВУАРР, участието в национални и международни форуми.

7. Дейности, свързани с постигане на специфична цел 6. Повишаване на количеството и качеството на научните изследвания, свързани с проблеми от регионално и национално значение

Висше училище по агробизнес и развитие на регионите организира и провежда редовно специализирани научни конференции по проблеми, свързани с профила на висшето училище (<http://uard.bg/bg/pages/view/62>).

С организирането на студентски сесии се търси мотивация и ориентация на студентите за научна и изследователска работа и потенциално включване в екипи с преподаватели по конкретни проекти и задачи (<http://uard.bg/bg/pages/view/63>).

При осъществяване на научноизследователската, експертната и консултантската дейност на висшето училище преподавателите се включват в различни изследвания и разработки:

- Научни и приложни изследвания: ръководство и участие в международни и национални изследователски проекти; участие в изследователски и бизнес мрежи; представяне на научни резултати на престижни международни конгреси, конференции и семинари, включително и домакинство на форуми; вътрешни изследователски проекти,
- Консултации, експертизи и приложни разработки: по иновационни и инвестиционни намерения и проекти на международни, държавни и частни институции; по поръчка на фирми, земеделски производители и сдружения и др.

Съгласно Правилника за организиране и осъществяване на научноизследователската и консултантската дейност във ВУАРР, членовете на академичния състав имат право: да участват в определяне, изпълнение и оценка на научната политика на ВУАРР и да предлагат проблеми, теми и задачи за научноизследователска дейност; да ползват по установения ред базата (лаборатории, учебно-опитни полета и др.) и услугите, предоставени от висшето училище, за осъществяване на собствените си изследвания и при ръководството на научноизследователската дейност на студентите, докторантите и специализантите; да бъдат подпомагани по установения ред при участието си в конгреси, конференции, симпозиуми и други регионални, национални и международни научни прояви; да членуват в национални и международни организации, съюзи и дружества, свързани с техните професионални научни интереси и др.

Членовете на академичния състав постоянно използват резултатите от собствените и други научни изследвания за актуализиране на учебното съдържание и методите на неговото преподаване и усвояване, както и създават условия за стимулиране и подпомагане на научноизследователската и художествено творческата дейност на обучаваните.

ВУАРР е приел и Правилник за прилагане на Европейската харта на изследователите и Кодекс за поведение при подбор на изследователи (<http://uad.bg/bg/pages/view/32>).

Процесът на управление на научната и проектна дейност във ВУАРР е залегнал в Наръчника по качеството, където са определени основните етапи на планирането, осъществяването, отчитането и оценката на научните проекти и свързаната с тях нормативна база на вътрешно-институционално и национално равнище. В рамките на институционалната система за качеството на ВУАРР се провеждат ежегодни вътрешни прегледи на качеството на дейностите, в т.ч. и на научноизследователската дейност, резултатите от които формират основата за набелязване на мерки за подобрене от страна на ръководството. Въз основа на докладите от прегледите на качеството се правят периодично аналитични отчети за резултатите от научната дейност, в които се открояват проблемите пред ВУАРР в тази сфера и се правят изводи за ефективността на НИД.

В рамките на висшето училище научноизследователската дейност се планира, организира, финансира, оценява и отчита под формата на отделни вътрешни научни проекти. В последната актуализация на Плана за НИД на ВУАРР са включени проекти в рамките на INVEST Regional Living Labs.

Висшето училище участва и в редица национални и международни проекти. *Всеки преподавател е ангажиран в изпълнението на поне един вътрешен проект, всички са ангажирани в изпълнението на националните проекти и в международния проект INVEST.*

Заедно с участието в специализирани научни проекти, задачи и конференции, ръководството на ВУАРР провежда политика на създаване на широка обща култура у академичния, административния състав и студентите, формирана чрез срещи със значими

личности от художествено-творческата интелигенция, бизнеса, журналисти и други, организиране на събития, стимулиращи мисленето, подпомагане на събития, свързани с изкуство и други форми на културата. За разпространението на информация за научните и художествено-творческите събития, вкл. пряко излъчване, във ВУАРР е създаден и функционира Академичен медиен комплекс „Натурал-А“.

Преподавателският състав на ВУАРР инициира и реализира дейности по международни договори за научно сътрудничество, което се поощрява и отчита и в индивидуалните годишни отчети.

8. Дейности, свързани с постигане на специфична цел 7. Поощряване на приложните научни изследвания и фокусирането им върху приоритетните области на ИСИС

ВУАРР изпълнява Стратегия за развитие на научноизследователската дейност във ВУАРР (с последна актуализация от месец декември 2022 г.) (<https://uard.bg/bg/pages/view/32>). Стратегията отразява от една страна националните и европейските приоритети за научни изследвания, а от друга – спецификата на ВУАРР и научния потенциал на академичния му състав, както и членството в Европейски университетски алианс „Иновации за регионална устойчивост“ – ИНВЕСТ.

Политиките, целите и дейностите за изпълнение на стратегията са насочени към обвързване на научните изследвания с образователния процес.

9. Дейности, свързани с постигане на специфична цел 8. Стимулиране на частните инвестиции в науката

ВУАРР подпомага развитието на научните изследвания, има действаща политика и изградени и функциониращи научноизследователски структури в съответствие със своя профил.

ВУАРР не получава бюджетни средства за обучение и научни изследвания.

ВУАРР работи активно за привличане на средства по национални и международни проекти.

10. Дейности, свързани с постигане на специфична цел 9. Разширяване на участието на българската научна общност в европейското изследователско пространство и разширяване на международното научно сътрудничество, както и информация за изпълняване на двустранни спогодби, споразумения и др. двустранни документи (междуправителствени и/или междунституционални)

ВУАРР прави постоянни проучвания за възможностите за включване в международни университетски и бизнес мрежи, търсене на нови подходящи партньори за нови проекти и разширяване на дейностите с цел научни изследвания, организиране на съвместни конференции, публикационна дейност и др. За целта са разработени и Правила за разпознаване и признаване на чуждестранни партньори за академично сътрудничество (<https://uard.bg/bg/pages/view/32>).

Преподавателският състав на ВУАРР се насърчава да участва в научни мрежи със съвременни платформи онлайн.

Тези дейности се развиват предимно в настоящия акредитационен период. За 2022 г. са отчетени 53 участия в научни мрежи / профили в научни бази данни, академични и професионални мрежи и 47 участия в научни дружества.

ВУАРР е член на Вишеградска Асоциация на университетите (VUA: Vishegrad Universities Association) със седалище в Нитра, Словакия, на Европейската Асоциация за професионално висше образование (EURASHE) със седалище в Брюксел и на Международната федерация на движенията за биологично земеделие (IFOAM).

ВУАРР участва в Европейски университетски алианс ИНБЕСТ (<https://www.invest-alliance.eu/>).

В момента се подготвя ново проектно предложение „Inclusive consolidation of geographically diverse alliances to upskill higher education institutions for research excellence“ (INCLUDER) по European Excellence Initiative (EEI) - HORIZON-WIDERA-2023-ACCESS-03.

11. Дейности, свързани с постигане на специфична цел 10. Значително интензифициране на връзките на науката с образованието, бизнеса, държавните органи и обществото като цяло

ВУАРР насърчава участието на преподавателския състав във вътрешни, национални и международни проекти.

За финансиране на научни проекти със собствени средства ВУАРР е създал вътрешен институционален механизъм, описан в [Система за годишно планиране, отчитане и оценяване на научноизследователската дейност във ВУАРР](#). Процедурата за кандидатстване за финансиране на научни проекти е ясна, точна и прозрачна. Утвърдена е необходимата документация. Разработената процедура за участие в научни проекти осигурява прозрачност и безпристрастност (<https://uad.bg/bg/pages/view/32>).

Във ВУАРР ежегодно се планират, изпълняват и отчитат вътрешни проекти от План за НИД на ВУАРР, който от началото на 2023 г. е актуализиран с приложение на проектни задачи, изпълнявани в INVEST Regional Living Lab.

Като частно висше училище, ВУАРР осигурява финансирането на научноизследователската си дейност без помощ от държавния бюджет. Поради това, както и предвид важното значение на научните изследвания за поддържане на високо качество на изследователската дейност на преподавателите и на учебната и изследователска дейност на студентите, специализантите и докторантите, ръководството провежда активна политика на привличане на финансови средства за научни изследвания от външни източници.

Освен това, преподавателите ежегодно отчитат участия и в проекти, които не са финансирани от ВУАРР, в индивидуалните си отчети.

За акредитационния период се наблюдава значително активизиране по отношение на участията в международни проекти (основно в последните две години с изпълнението на проектите INVEST и INVEST4EXCELLENCE) – брой участия средно на преподавател от 0,31 през 2017 г. на 2,11 през 2022 г. Към 2022 г. всеки преподавател на академична длъжност на ПОТД е включен в международен проект

През 2022 г. стартира процедура по набиране на проектни предложения към Плана за НИД на ВУАРР във връзка с научноизследователските задачи на INVEST Regional Living Labs, така че всеки преподавател да бъде ангажиран поне в един такъв вътрешен проект. Планът е утвърден в началото на 2023 г.

12. Планове и насоки за бъдеща работа през 2023 г.

Съгласно Политика и Цели по качеството за 2023 г.
(<https://uard.bg/bg/pages/view/303>).

Източници:

ОТЧЕТЪТ ЗА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ ВЪВ ВУАРР ПРЕЗ 2022 Г. (Приет на заседание на Академичния съвет – Протокол № 1 / 25.01.2022 г.).

ДОКЛАД-САМООЦЕНКА ПО ПРОЦЕДУРА ЗА ПОСЛЕДВАЩА ИНСТИТУЦИОНАЛНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ ПО АГРОБИЗНЕС И РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ – ПЛОВДИВ (Приет на заседание на Академичния съвет на ВУАРР - Протокол № 2 / 07.04.2023 г.).

Официален уеб-сайт на ВУАРР: <http://uard.bg>